



Szczecin, 01-07-2019 r.

Dr hab. n. med. Aleksandra Kładna
Kierownik
Zakładu Historii Medycyny i Etyki Lekarskiej PUM
70-204 Szczecin, ul. Rybacka 1
Tel.: 091-480-08-21
e-mail: zhmel@pum.edu.pl

RECENZJA

**rozprawy doktorskiej lek. Jacka Rytrowskiego
pt. „Działalność towarzystw lekarskich i ich znaczenie dla rozwoju
medycyny w okresie II Rzeczypospolitej (1918-1939)”.**

Przedstawiona do recenzji dysertacja jest wydrukiem komputerowym liczącym 343 strony. Praca opatrzona jest wstępem, ujęta jest w 11 rozdziałach, zawiera wnioski, omówienie i zakończenie, 8 tabel, ryciny, spis źródeł i literatury, zawiera 565 przypisów i wykaz skrótów.

Doktorant analizuje działalność towarzystw lekarskich i ich znaczenie dla rozwoju medycyny w okresie II Rzeczypospolitej i w tym celu postawił pytania badawcze (str. 10):

1. Jaki był stan medycyny polskiej po odzyskaniu niepodległości w 1928 roku?
2. Jaka była geneza powstania i działalność lekarskich towarzystw naukowych?
3. W jakich największych ośrodkach akademickich działały towarzystwa naukowe?
4. Jaką rolę odegrały towarzystwa lekarskie w rozwoju medycyny?



5. Jakie najważniejsze koncepcje rozwoju nauk lekarskich były propagowane w publikacjach medycznych?
6. Czy izby lekarskie miały wpływ na rozwój towarzystw medycznych i medycyny?

Odpowiedzi na postawione cele szczegółowe Autor oparł głównie na analizie zasobów archiwalnych oraz analizie opracowań bibliograficznych. Źródłem dla generalizacji problemu była dostępna literatura przedmiotu, książki, doniesienia prasowe, akty prawne, dane z Internetu i inne prace drukowane odnoszące się do tematu pracy.

Autor swoją kwerendą objął różnorodne zbiory archiwalne znajdujące się w Archiwum Akt Nowych w Warszawie, w Archiwum Państwowym w Warszawie, w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego, w Archiwum Biblioteki Narodowej, w Archiwizacji Artykułów Prasowych Medycznych w Warszawie, w Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, w Archiwum Polskiej Akademii Umiejętności, w Archiwum Państwowym w Poznaniu, w Bibliotece Poznańskiego Towarzystwa Naukowego, w Państwowym Archiwum Cyfrowym.

Punktem wyjścia dla poszukiwań były sprawozdania Towarzystw Naukowych w okresie międzywojnia. W chwili obecnej brak jest opracowania (tzw. luka naukowa), które zawierałoby kompleksowe ujęcie historii i działalności towarzystw naukowych w okresie II Rzeczypospolitej (1918-1939). Dlatego temat podjęty przez Doktoranta jest ciekawy, dotychczas nieopracowany, recenzent uważa za potrzebny.

Metoda historyczno-opisowa ułatwia czytelnikowi zapoznanie się z tak obszernym materiałem faktograficznym. Analiza materiałów, dokonana przez



Doktoranta, pozwala na konstatację, że rozwój towarzystw naukowych na ziemiach polskich w okresie II Rzeczypospolitej związany był wówczas z pięcioma ośrodkami akademickimi: Warszawą, Krakowem, Lwowem, Wilnem i Poznaniem, które propagowały rozwój polskiej myśli naukowej. W propagowaniu polskiej nauki w tym okresie miały swój wkład takie autorytety jak: Antoni Jurasz, Henryk Hilarowicz, Tadeusz Tempka, Tadeusz Browicz, Antoni Gluziński i wielu innych naukowców, których Autor dysertacji ocalił od zapomnienia.

Obowiązkiem recenzenta jest ukazanie Autorowi pewnych niedociągnięć:

1. Brakuje zgody Komisji Bioetycznej na przeprowadzenie badań.
2. Brakuje wykazu nazwisk.
3. Brakuje streszczenie w języku polskim i angielskim.
4. Przy danych z Internetu brakuje dnia, miesiąca, roku i godziny pobrania materiałów.
5. Przy rycinach i fotografiach należy podać nazwisko autora, źródło z którego pochodzą, nazwę instytucji, która je udostępniła, należy również określić, czy ryciny i fotografie należą do domeny publicznej, czy też do instytucji posiadającej prawa do danej ilustracji, czy Autor dysertacji posiada prawa autorskie do danej ilustracji, fotografii lub zgodę na ich wykorzystanie od posiadacza praw autorskich.
6. Opis bibliograficzny od strony 328 do strony 343 powinien być skorygowany i uporządkowany, np. pozycja 117 w spisie T. Brzeziński, „Rozwój nauk medycznych i kształcenie lekarzy w Polsce w XIX i pierwszej połowie XX wieku”, powtarza się trzykrotnie. Pozycja 118 w spisie powtarza się dwukrotnie itd. Wszystkie materiały pobrane z Internetu powinny być w opisie bibliograficznym pod numerem 12.4.



7. W rozprawie występuje duża ilość błędów redakcyjnych.

Wszystkie przedstawione przez recenzenta uwagi nie przekreślają jednak walorów naukowych, poznawczych i wychowawczych recenzowanej rozprawy.

Reasumując:

Autor w pełni zrealizował postawione sobie cele badawcze prowadząc rozległe studia dostępnych materiałów źródłowych. Stwierdzam, że praca odpowiada wszystkim warunkom wymaganym w art. 13 ust. 1 Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach naukowych i tytule naukowym w zakresie sztuki (Dz.U. z 2014, poz. 1852, ze zmianami), wnosi bowiem nowe wartości poznawcze. Świadczy o opanowaniu metodyki badań naukowych.

Dlatego zwracam się do Wysokiej Rady Wydziału Wojskowo-Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi o dopuszczenie lek. Jacka Rytkowskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

KIEROWNIK
Zakładu Historii Medycyny i Etyki Lekarskiej
dr hab. n. med. Aleksandra Kładna